Adaptatie van een Duodecim richtlijn: essentiële tremor

Haio: STEENWEGEN Lore , KUL
Promotor: VAN NULAND Marc , KUL
Praktijkopleider: Bayon Isabelle , Thys Marleen

Context: Essentiële tremor (ET) is één van de meest voorkomende bewegingsstoornissen. Het is een uitsluitingsdiagnose waardoor het belangrijk is om te differentiëren met andere vaak voorkomende oorzaken van tremor. De medicamenteuze behandeling kan een verbetering van de symptomen geven, maar brengt ook vaak nevenwerkingen met zich mee. Een duidelijke richtlijn zou een houvast kunnen bieden aan Vlaamse huisartsen. Er is reeds een Finse Duodecim richtlijn beschikbaar, maar deze kreeg een negatieve beoordeling van de redactie van EBMPracticeNet. Het doel van deze masterproef is om de Duodecim richtlijn kritisch te bekijken en indien nodig aan te passen aan de huidige evidentie en de Belgische zorgcontext. Het resultaat beoogt een geadapteerde richtlijn voor huisartsen in Vlaanderen die gericht is op de medicamenteuze aanpak en de klinische differentieel diagnose met de ziekte van Parkinson (ZvP).

Onderzoeksvraag: Wat is het effect van anti-epileptica en benzodiazepines in de medicamenteuze behandeling van essentiële tremor? Bij welke aanvullende klinische kenmerken bij een patiënt met tremor moet men denken aan de ziekte van Parkinson?

Methode: De adaptatie van de Duodecim richtlijn 'essentiële tremor' gebeurde volgens een gestructureerd stappenplan uit een handboek dat werd aangereikt door EBMPracticeNet. Het beschrijft een proces dat werd opgemaakt aan de hand van de 'Adapte Manual and Resource Kit'. Tijdens de screeningsfase werden verschillende internationale databanken en Belgische bronnen geraadpleegd voor het bekomen van kwalitatieve richtlijnen. Geselecteerde richtlijnen werden onafhankelijk door beide onderzoekers gescoord aan de hand van het AGREE II-instrument. De aanbevelingen van de weerhouden richtlijnen werden vergeleken met de Duodecim aanbevelingen en gewaardeerd op samenhang, courantheid en toepasbaarheid. Op basis van de geselecteerde evidentie werden geadapteerde aanbevelingen geformuleerd. Na de adaptatiefase werd een implementatie uitgevoerd waarbij de nieuwe aanbevelingen werden getoetst in de praktijk. Een peer review in twee seminarie- en twee LOK-groepen zorgde voor een kritische beoordeling van de geadapteerde richtlijn. Uiteindelijk volgde een toetsing in de eigen opleidingspraktijk. Aan de hand van het visgraatmodel werd een praktijkconsensus geformuleerd.

Resultaten: Beide klinische vragen werden omgezet in PIPOH-elementen en aan de hand van MeSH-termen 'essential tremor', 'tremor' en 'parkinson' werden verschillende internationale en nationale databanken doorzocht. De zoektocht leverde meer dan 700 hits waaruit vijf richtlijnen en zes artikels werden weerhouden. De buitenlandse richtlijnen werden geëvalueerd aan de hand van AGREE II en slechts twee richtlijnen werden geselecteerd. De inhoud van de richtlijnen werd opgelijst en vergeleken met recente literatuur. Met deze gegevens werd de Duodecim richtlijn geadapteerd tot een richtlijn die toepasbaar is in de Belgische zorgcontext. Het beoogde een verduidelijking en uitbreiding van de aanbevelingen uit de Duodecim richtlijn. De peer review toonde dat zowel ervaren artsen als HAIO's niet vertrouwd zijn met het gebruik van anti-epileptica en benzodiazepines in de behandeling van essentiële tremor. Zij stellen de klinische diagnose ZvP aan de hand van een combinatie van symptomen en kenmerken, zonder strikte criteria te hanteren. Bij het vermoeden van ZvP zullen zowel ervaren als jonge huisartsen doorverwijzen naar een specialist. De zwakte van bewijskracht en graad van aanbeveling, in combinatie met ontbrekende essentiële factoren in de weerhouden richtlijnen en recente literatuur, maakt dat de haalbaarheid

van de geadapteerde richtlijn nog niet optimaal is voor gebruik in de Vlaamse huisartsenpraktijk.

Conclusie: De Duodecim richtlijn 'essentiële tremor' werd geadapteerd en getoetst aan de Belgische zorgcontext. Ondanks de zwakke onderliggende evidentie, werd de richtlijn tijdens de peer review als haalbaar en toepasbaar beoordeeld in de Vlaamse huisartsenpraktijk.